

GYERGYÓI ÚJSÁG

POLITIKAI HIRLAP

Előfizetési árak:
Egy évre 200; fél évre 100; negyed évre 50 Lei.
Hirdetések milliméter díjszabás szerint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Felölsszerkesztő:
T. IMETS BÉLA.
Kiadó lap tulajdonos:
PUSKÁS J. ISTVÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Gyergyói Bank és Takarékpénztár R. T. emeletén
(Cziffra-féle ház.) Telefon: 25.
Szerkesztőségi órák mindennap d. u. 3—5 óráig.

A polgárok figyelmébe.

Az országgyűlési képviselők és szenátorokat választók névjegyzéke 1926. dec. 31-ével lezáratott. 1927. jan. 31-éig minden polgár, aki a névjegyzékből kimaradt, jogosult a névjegyzékbe még felvételét kérni.

Ez iránti kérvényét minden kimaradt tartsa szigorú köteletségének, fenti idő alatt, a helyi járásbíróshoz benyújtani.

A fellebbezések elkészítése ügyében érdekeltnek forduljanak bizalommal a Magyar Párt helyi irodájához, amely kötelességszerűen, már elkészített mintákkal áll rendelkezésükre.

Városi tanácsválasztó polgárok!

A városi tanácsot választó polgárok névjegyzékét 1927. jan. 15-ig igazítják ki a városházán. Minden 21-évet betöltött polgár választó.

Felhívjuk mindazokat, akik a régi névjegyzékből kimaradtak, hogy január 15-ig felvételük érdekében a városházán jelentkezzenek.

A mezőgazdasági kamarai választók névjegyzékét szintén jan. 15-ig igazítják ki a városházán. Minden jogosult tartsa szemelőtt, hogy a névjegyzékbe felvétesse bekerüljön.

Polgárok!

Előírt névjegyzékeket mindenki a legnagyobb gonddal kell ellenőrizze s ha neve a névjegyzékekben elő nem fordul, magát azokba felvételnie, mert ezektől függ a magyar jövő.

Első tanácsülés az újévben.

Információ kérés. — Az eltörött lóláb. — Dániel Károly fellebbez.

Dr. Benke Antal polgármester az újévben 5-én délután 4 órai kezdettel hívta egybe a városi tanácsulást, hogy a folyó és halaszthatatlan ügyekben döntést hozzanak.

Négy órai kezdettel üdvözölve a megjelenteket, az ülést megnyitotta és dr. Nagy József a mult ülés jegyzőkönyvét felolvassa románul és magyarul.

Mielőtt a tárgysorozati pontok letárgyalásához fogtak volna, Puskás István városi tanácsos kéri, engedjék meg, hogy bizonyos, bár ez ülésen tárgysorozatba fel nem vett dolgokról szólhasson és információkat kérjen.

Nem támadási célzattal, hanem a felelősség és a rend kedvéért kéri dr. Benke Antal polgármestert a jogügyi bizottságnak kiadott személyes kérdést érintő ügydarabok megszüregtésére, hogy már végre az is tisztázódjék.

A Bitumen aszfaltozó r.-t. leszámolására vonatkozó határozat kiadása hónapokat késétt. Ebből, mivel a megfelelő ügyirat elkallódott, más aktába tévedt, óriási kamatdifferencia követelés háramlik a Bitumen részéről a város vállaira. Kéri megállapítását annak, kit terhel a felelősség, hogy az illető anyagilag felelősségre vonható legyen.

A város ingatlanainak elhatárolásáról kért harmadszor információt, amennyiben okszerűnek látszik azt újból rendezni.

Dr. Benke Antal polgármester válaszol Puskás tanácsos informatív jellegű felszólalására.

A személyes és a Betumen ügyre vonatkozó késedelmet már többször megszüregette, rész-

ben a jogügyi bizottság nem fejezte még be teljesen munkálatait, a Betumen ügyben pedig az akta máshová való elosztása miatt volt a késedelem, ami a legnagyobb rend mellett is, egy nagy ügyvitelnél megtörténik.

A városi ingatlanok elhatárolását pedig téli időben nem lehet végrehajtani, meg kell várni a kedvező tavaszi, nyári időt.

A tárgysorozat első pontját Schöndorfer József károsodott lovának a város által való megfizetése képezte. Ugyanis a kéthidutcai hidon, Schöndorfer lova, a gazda beadott írásbeli kérvénye alapján, fuvarozás közben éjjel lábát törte, mivel beszorult az eltörött gerendák közé s ebből folyólag az állat elpusztult. 12,000 lei kártérítést követel ezért Schöndorfer a várostól.

A kiküldött bizottság megállapította a tanuk vallomásai és a helyszíni szemle alapján, hogy Schöndorfer lovai állandóan szabadon járnak s a nevezett baleset nem fuvarozás közben történt, hanem akkor mikor a ló hám nélkül, felügyelet nélkül szabadon hagyva, a hajnali órákban inni ment a Békényre. A ló lába alatt törött be a hid és természetesen, mivel nem volt segítség, a ló vergődés közben olyan sérüléseket kapott, hogy később belepusztult. A gazda rosszhiszemű beállítása magában véve elég bizonyíték arra, hogy kérését a tanács elutasítsa.

2. pont a hajnalpataki terület bérebevétele, melyet az Erdőipar bérel s melynek nagysága mint egy holdnyi. A javaslat szerint az Erdőipar a kivágott csemetékért 1200 leit, újra fásításért 1500 leit és a terület bérletéért 500 leit kell fizessen, melyet a tanács elfogadott.

3. Egyházközségek és iskolák kérése az aszfaltteher törlése iránt. A városban lévő összes hitfelekezetekre rótt aszfaltterheit mentesíti a város, mintegy megértő és kulturális célt óhajtván ezzel szolgálni.

4. A postahivatali helyiség építése céljára területet kér Jenei csikszeredai postafőnök, mivel szűk a gyergyószentmiklósi helyiség, amióta a posta a tözsdét is átvette.

Mivel Jenei a kérést nem precizírozta, a kiküldött bizottság érdemben csak Jenei főnökkel egyetértően, később fog határozni.

Mi hozzá kell fűzzük azt, hogy az agrárreform a város vagyonát, illetve ingatlanait annyira meggyámbszta, hogy a területadásra s méginkább a postapalota felépítésére a város és közönsége semmi szín alatt nem vállalkozhat. A postatarifa oly magas, hogy tán egy európai államban sem hasonlítható a mienkhez. Az állam ép ezért, ha építeni akar, építsen a saját vagyonából és ezzel is ne akarjon egy újabb adót a város és közönsége nyakába sózni.

Igy építeni középületeket igen könnyű s Jenei postafőnök, akinek a neve nem is **regáti**, ne legyen akarnok, mert ezért sem felülről, sem tőlünk nem fog kapni elismerést.

Különben, ha azt hiszi, hogy neki minden szabad, és mi nem tudjuk, hogy mi fán terem a meggy, innen, Gyergyóból tiszteljük meg ezután egy pár sorozatos üdvözlő sorral.

5. Tiszáspatak erdő eladása 1926. dec. 16-án árverésen ifj. Márton Lajos és Madaras Balázs, mint egy 3000 darab fát, 2 évi kihasználásra 989 ezer lei értékben meg vett, melyet jóváhagyott a tanács.

6. Kopaczpataki erdő eladása. Nyilvános árverésen, mint a legtöbbet ígérő, a Besztercze-

JANCSÓ és MIKLÓS

Gheorgheni — Gyergyószentmiklós. Főtér, Cziffra-féle ház.

Telefon: 41.

Legolcsóbb bevásárlási forrás
fűszer, rövidárú, liszt és vas-
áru cikkekben.

Nászódi Fatermelő R. T. 2.636 ezer leiert vett meg, mely vételt a tanács jóváhagy és a felsőbb jóváhagyás után lép a szerződés érvénybe.

Ezt a nyilvános árverésen eladott erdő-vételt Dániel Károly megfellebbezte jogtalanságokat hozva fel indokul, de amelyek rosszhiszeműek és nem állják meg a helyüket.

A tanács meglepődéssel veszi azt tudomásul, hogy Dániel Károly magának vindikálja a város vagyonának illetén érdekeit és amikor kimondja azt, hogy nevezett hátánál besugók és támogatók ujját látja, visszautasítva elveti azt.

7. A Felszeg és Magyar-utca aszfaltozási munkálatainak tervezetét, mely 1 és fél millió összeget igényel, a tanács elfogadja.

Szomorú megállapítása az, hogy a tervezet iránt, mely annak idején 10 napig közszemlére volt kitéve, senki sem érdeklődött. Ellenben az utólagos panaszok és kifogások majd, szokás szerint, csőstől omlanak.

8. Az 1927. évben végrehajtandó aszfaltmunkák kiírása. Ez egy három és fél millió tétel, amelyről már részletesebben írtunk a költségvetést tárgyaló számunkban. Itt azt jegyezzük meg, hogy ez a nagy tanulmányt igénylő műszaki dolog igen gyorsan keresztül siklott.

Csődök láncolata.

Romániában mindig nehéz volt munkával és becsülettel pénzt keresni, ha mindjárt a napi betéví falatról volt is szó, de most egy jó fél év óta, hova-tovább, ez is elvesztette realitását.

Nem, ennek az állapotnak nem az Averescu-kormány az oka. Régebbi keletű s tulajdonképeni gyökere abban rejlik, hogy az ország megháromszorosodott lakosságára fejenként ugyanannyi pénz esik, mint volt annakelőtte, de aranyfedezet nélkül.

Tessék elgondolni, hogy a béke, vagy a háborús állapotokhoz képest a papírpénz értéke ötvenszeresen és százszorosan csökkent és emellett jóval kevesebb az aranyfedezet, a forgalomban lévő pénz pedig ugyanannyi, illetve már kevesebb.

Én nem értek ehhez a nagyarányú közgazdasághoz. Annyit azonban látok, hogy kereser munkánkért nem kapunk semmit, vagy nem tudnak fizetni semmit, mi az üzletekben hitelbe vásárolunk, a kereskedő nem tud fizetni, a gyárak nem fizetnek és redukálják, vagy bezárítják üzemüket és jön a csőd. Nem csak a kereskedőkre, a gyárakra, hanem a magánosokra is áll ez a falusi megállapítás.

Ha tekintetbe vesszük azt, hogy bankokban, uzsorásoknál, tőkéseknek a legtöbbször jó pár ezer és tízezer emberre eső hányada fekszik annak a pénznek, amely az összességéből reá eloszlan, ha elgondoljuk, hogy egyes-bajos dolgaink keresztülviteléhez, amelyekhez eddig pénzre nem volt szükség, török-szakad, nagy összegeket kell illetéktelenül is lefizessünk, ha az adót, a sokszorosan felemelt adót is hozzáadjuk, nem csoda, ha ma gazdasági helyzetünk legválságosabb pillanatát éli.

Ott tartunk, hogy nincs meg a napi szükségletekre való, de azt mégis elismerik, hogy enni legalább kell s ha nem másképp, következik az a módszer, amely egyébként honos, hogyha nem adod, veszem.

Nagyromániának, ennek a természeti kincsekkel megáldott országnak, talán a világon, a legkisebb a legnagyobb valuta egysége: 1000 leies, amelyért egy pár cipőt sem csináltathatunk s arányosan elosztva, az összes kibocsátott pénzösszeget, tán egy pár cipőre való ha jutna fejenként, ami azt jelenti, hogy nagy láb-beli, vagy étel, de sok milliónak már sem ez, sem az.

Nincs pénz, de azért, az árucikkek ára még emelkedik.

Hogy a tőzsdejegyzések szerint a lei magasabban áll, mint ezelőtt 6 hónappal, az egy papíron lévő boldonság, mert amikor a pénz értéke drágul, a nyers termény ára esik és a kereskedelmi cikk ára szintén emelkedik, a realitásban minden élettudomány meg áll és kezd következni egy borzalmas felelősség.

Az ország sorsát intéző urak megszokták azt, hogy övék a hatalom és a népé a felelősség.

Ismétlem, az Averescu-kormányt kevésbé terheli ez a tragikussá válható helyzet és igen szomorú volna, ha erre a kormányra kellene hárítani a múlt bajait, mert ép őket találja azon a fórumon, amely fórumtól a kétséges jelenben istápolást, könnyítést várunk.

De mert valamit tenni kell, de mert az éhezés előtt még meggondolják, hogy éhen haljanak-e a százezrek és milliók, inkább számoljunk milliárdokba, inkább essünk keresztül mi is azon a krízisen, amelyen majdnem az összes háborús európai államok keresztül estek, sem-hogy karbatalmakkal kelljen elállani a kenyér útját, hogy a törvényes rend, nem a kivételes, de örök igazság megmaradjon.

Ma oda jutottunk, hogy csak zseniális gazemberséggel lehet pénzhez jutni, amelynek szentségét és jogos voltát senki el nem ismerheti, nem nyilvánosan, de kalap alatt, a szóval beleegyezések mégis törvényesítik azt.

Ha ez a cél, akkor ne tiltsák el az iskolás fiúk és lányoknak a detektívtörténetekre, kalóz-történetekre tanító mozidarabok látogatását, hanem azok mellé még állítsanak külön tanszéket, hogy „életrevalónak” neveljék a jövő nemzedéket.

Nagyrománia legalább Erdély és Bánáttal olyan népmilliókat szerzett, akik nem szoktak és nem bírnak egy évig robotolni és kutyagolni egy darab málával és egy száritott halal. Ezek a népmilliók, emberek, és nem kőcsókra szoktatott házőrző kutyák, de meg tudják őrizzni a házat szabad akaratukból.

A diszes agrárreform és az árnyék franciá közgazgatási másolatok, minket, nem hogy rabigából szabadítottak volna fel, hanem ellenkezőleg s mert ezekkel a népmilliókkal, akik kultúrfejlődésben vannak, számolni kell, igen jól tenné az Averescu-kormány, ha politikai súlyát a kapcsolt területek mérlegének serpenyőjébe dobna és a jövőre is ott szerezne meg azokat a fölényes bázisokat, melyekre pártjának a vezetéshez mindig szüksége van.

Egy falusi gazda.

Ismét emelték a postai tarifát.

Mivel a postatarifa f. évi január 1-től megváltozott, szükségesnek tartjuk azt teljes egészében közölni lapunkban, hogy ennek nem-tudásából előálló esetleges kellemetlenségek és károktól közönségünket megkíméljük:

Egy egyszerű levél díja helyben 20 grammig 4 lei, vidékre az egész ország területén 20 grammig 5 lei és minden további 20 grammonként 2 lei.

Egy egyszerű postai levelezőlap díja bár-hova belföldön 2 lei, képeslevelezőlap 3 lei.

Nyomtatvány díja belföldön 50 gr.-ként 1 lei. Tan- és tudományos könyvek, nyomdai árjegyzékek 50 gr.-ként 30 bani.

Ujságok és folyóiratok 50 gr.-ként 25 bani, Vakok által használt nyomtatványok 1000 gr.-ként 50 bani.

Üzleti papírok nyitva feladva 250 grammig 5 lei és minden további 50 gr.-ig 1 lei. Aruminta 100 grammig 3 lei és minden további 50 gr.-ig 1 lei.

Mindenfajta küldeménynek ajánlási díja a rendes díjon felül 10 lei.

Térti vevény díja 10 lei.

Reklamálási díj 10 lei.

Egy postafiók előfizetési díja havonként 200 lei (három hónapra előre fizetendő).

Poste-restante címzett mindenfajta küldeményekért a rendes díjon felül 10 lei.

Csomagok díja kilogrammonként 8 lei és csak 10 kgr.-ig vehető fel.

Táviratok díja belföldön szavanként 2 lei, vásár- és ünnepnapokon pótdíj minden távirat után 5 lei.

Telefon beszélgetési díjak 3 percenként helyben 5 lei. A megye területén 20 lei. Szomszédos megyével 40 lei és a többi megyékkel 60 lei. Vasár- és ünnepnapokon pótdíj 5 lei.

Postautalványürlap díja 3 lei. Értékdíj 5000 leig minden 100 lei vagy töredéke után 1 lei, azon felül 1000 leienként 5 lei. Vasár- és ünnepnapokon pótdíj 5 lei.

Külföldi díjak mindennemű küldeményeknél változatlanok.

Dalegyletünk felhívása.

A „Gyergyószentmiklósi Ipartestület Dalköré”-nek újjászervezése kívánatossá tette a Dalegyletnek szélesebb alapokra való helyezését, hogy működő tagokban is gyarapodva, újult erővel foghassunk munkához ez új évben. Alapszabályaink, házirendszabályaink most már eléggé biztosítják a pontosságot, ügyeink sima menetét, a testvéri egyetértést, már csak minden szözlamban néhány jó dalosra van szükségünk, hogy ügybuzgóságunkkal, pontosságunkkal a régi tagok munkakedvét fokozva, a reánk váró feladatokat megoldhassuk. Kérjük tehát azokat az urakat, kik érzik, hogy idejük, kedvük és tehetségük volna a Dalkörben való közreműködésre és belépésükkel előmozdítani az egyesület zenei ügyeit, jelentkezzenek jan. 12-én (szerdán) este fél 9 órakor a közp. el. iskolai próbahelyiségünkben felvételre. A jelenlegi működő tagok száma: 26, kikkel már lehet haladni és produkálni, de amikor a ditrói dalárda kb. 46 tagot számlál, akkor elvárhatnók, hogy itt, városban, hol járdánk, villanyunk, fűtött termünk, saját harmoniumunk, szép kóratárunk, sok betanult darabunk, szép dalegyleti multunk stb. van, akkor több taggal rendelkezünk!!

Felhívásunkkal azért vártunk eddig, mert most fognak hozzá a kótaismeretek elsajátításához s a márciusban rendezendő Beethoven-est darabjainak betanulásához. Továbbá elhatároztuk a „Dalegyleti évkönyv” megszerkesztését és kiadását, melyben bennfoglaltatnák az alapszabályunk, házirendszabályunk, a dalárda 33 éves története, a jelenlegi tisztikar, az alapító- és pártoló tagok névsora, a leltár, zenei alapismeretek, betanult darabjaink szövege és a működő tagok névsora, valamint egyensapkas fényképe. Azért kérjük az idejében való jelentkezést, hogy az új tagok a kótaismeretek tanításáról, az új darabok betanulásáról és a közeli fényképezésről el ne maradjanak.

Gereöffy Csanád,

dalegyleti elnök.

Bálint Ákos,

dalegyleti karnagy.

Megkezdődött az adóvallo-mások beadása.

Január 31-ike az utolsó terminus. Mindenki saját érdekében cselekszik, ha siet a benyújtással.

A pénzügyigazgatóságok kinyomtatják az adóvallo-mások beadására szóló blankettákat és ezek ma már az egyes adóhivataloknál és a pénzügyigazgatóságoknál a felek rendelkezésére állanak. A kitöltött adóvallo-másokat már be is lehet nyújtani az illetékes adóhivatalokhoz.

Az előző években, az adóvallo-mások benyújtásának határidejében részletesen tájékoztattuk olvasóinkat az adóvallo-mások beadásának fontosságáról és ezek módozatairól, szükségesnek találjuk azonban, hogy rövid összefoglalásban újból ismertessük az erre vonatkozó rendelkezéseket.

Romániában hatféle elemi adó és ezenkívül egy hetedik, az u. n. összjövedelmi, glóbalis adónem van. Elemi adók: 1. föld-, 2. ház-, 3. tőkekamat-, 4. ipar- és kereskedelmi-, 5. szabad foglalkozás után járó és végül 6. a fizetések után járó adók. Ezek közül a földadóra nem kell adóvallo-mást beadni, minthogy ezt hivatalból állapítják meg. A házadóra nézve ezidén fog kelteni adóvallo-mást kitölteni, de ennek határideje még nincs megállapítva. A tőkekamat és a fizetések után nem kell vallo-mást tenni, minthogy ezeket esetenként levonják és külön befizetik az adóhivatalokhoz.

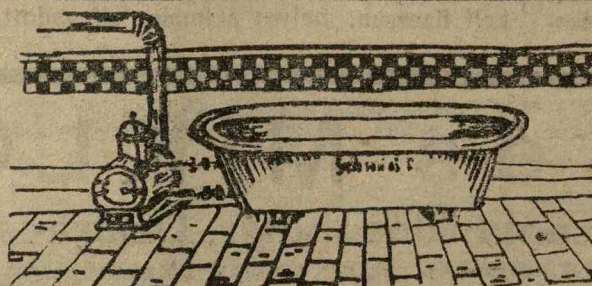
Adóvallo-mást kell tehát tenni: az ipar és kereskedelem üzéséből továbbá a szabadfoglal-

Schuller Károly

műbádogos és szerelő

GHEORGHENI

Fogarassy-u. 5.

Készít és raktáron tart
örökös tartásu gyors-
melegítővel felszerelt
modern

fürdőkádakat.

kozásból (ügyvéd, orvos, ügynök stb.) eredő jövedelmek után, végül az összjövedelemről, (globális adó).

Általában mindenkit, aki ipari, kereskedelmi, vagy szabadfoglalkozást űző adóvallomási irat (dekleráció) kell kitöltsön. Azok a kereskedelmi és iparvállalatok pedig, amelyek rendes könyveket vezetnek a 4/b adóvallomási blankettát, végül azok, akik kis fizetésből, munkabérből, vagy tőkekamatadóból élnek, az 5. sz. globális adóvallomási blankettát.

Az adóvallomásokat január 31-éig kell beadni. Ez rendkívül szigorú határrnap, amelynél nem adnak meghosszabbítást. Kivételt csak azok a kereskedelmi cégek képeznek, amelyek rendszeres üzleti könyveket vezetnek és amelyek kérhetik, hogy adóvallomásaikat február végéig adhassák be. Végül kivételt képeznek a részvénytársaságok és szövetkezetek, amelyek az adótörvény értelmében április végéig ráérnek adóvallomásaikat benyújtani.

Az adóvallomások kitöltésével és beadásával járó munkát senki se sajnálja, mert az adóvallomások benyújtásának elmulasztása sok hátránnyal jár. Elsősorban is azokat, akik nem adtak be adóvallomást, nem idézik meg az adó-kivetési tárgyalásokra, ezek tehát nem tudják igazukat az esetleges túlzott kincstári igények ellen megvédeni. Nem tudják a törvényszerinti adócsökkentési indokait (adósságok kamatai, nagy család stb.) érvényesíteni. Az adóvallomások beadásáról elismervényeket adnak és ezeket gondosan meg kell őrizni, éppen az adóvallomások beadásából eredő jogok érvényesíthetése végett.

„Még sok a munka a mi szép hazánkban” — mondotta az ujévi üdvözlésekre az uralkodó.

A lapok a napokban közölték a királyi palotában az ujév alkalmával elhangzott beszédeket. A verescu tábornok üdvözölte a királyt, átnyújtva szerencsekívánatait és biztosítva az uralkodót a kormány hűségéről minden körülmények közt. Azután a királynéhoz fordult a miniszterelnök és az ország haláljának adott kifejezést azokért a nagyszolgálatokért, amelyeket amerikai útján végzett a két nép viszonyának szorosabbá tűzése körül.

A király válaszában rámutatott arra, hogy Isten jóága megadja az országnak mindazt, amit a belső béke és a haladás kíván. Ezt az alkalmat felhasználja arra, hogy bizalmát fejezze ki tanácsadói iránt, tudva, hogy mindnyájan minden idejüket és tehetségüket a közjó és az ország fejlődése érdekében bocsátják rendelkezésre.

— Még sok a munka a mi szép hazánkban, — mondotta az uralkodó — de meg vagyok győződve, hogy mindenki teljes erejével oda fog hatni, hogy az ország jól megalapozott, szilárd és biztos legyen. Kérem az Istent, hogy ebben az évben is legyen velünk és áldjon meg bennünket.

Amire eddig nem gondoltunk.

Sokszor gondolkoztunk már azon, hogy egy akkora terület, mint Gyergyó, melynek lélekszáma 50—60 ezerre rug, ha a földmíves osztály hanyadát le is számítjuk, hogy nem bír egy heti lapot 2—3 ezeres példányszámban fogyasztani.

El sem képzelhető, hogy az önálló intelligensek száma ne haladná meg a három ezeret harminc életében felül. Ha pedig ez a szám meg van, akkor meg kell legyen az a lehetőség is, hogy a helyi lapot, az egyetlen Gyergyói Ujságot, előfizetéseikkel támogassák.

Az az összeg, amit fizetniük kell egy évben, olyan kevés, hogy legtöbbször egyetlen egy eikk megéri, nem is számítva azt, hogy a sok hasznos és feltétlen tudnivalón kívül igen sok társadalmi és komoly elmélkedésre indító írást lát napvilágot, melyeken kívül a humor is néha a tömört hasárok között meghúzódik.

Komoly szándékunk, hogy Gyergyó ösz-

szes falvainak intelligens számba menő és önálló keresettel bíró férfiaról egy pontos névsort állítunk össze, melyet folytatódólagosan leközlünk lapunkban, összehasonlítva előfizetőink névsorával, amelyből aztán úgy mi, mint a lap iránt érdeklődők tiszta képet nyerhetnek afelől, hogy mi okozza azt a vajudást, mellyel a forradalom óta minden időben egy gyergyói hetilap küzdött.

Ezt a módszert ne vegyék terrornak. Mi senkit erőszakolni nem akarunk, de azzal a hanyagsággal, jobban mondva rosszindulattal szemben, mely a hallgatásban megnyilvánul, válszunk más nem lehet.

És még egyet: Hagyják el azt a jó falusi szokást, hogy egy lapot, mely csak 4 leibe kerül, huszan, harmincan olvassanak. Sokkal kényelmesebb, ha a posta, a kihordó mindenkinek házhoz szállítja s otthon olvassa azt.

Addig is tisztelettel kérjük mindazokat, akik nincsenek előfizetőink névsorába felvéve, de egyébként veszik és olvassák lapunkat, adják le pontos címüket a Gyergyói Bank és Takarékpénztár R. T.-nál Máthé János urnak, vagy szerkesztőségünkben, hogy a névjegyzéket kibővíthessük.

Hüssein Namik bej megfejtette a székely eredet titkát.

Kacsó Sándor, az ismert erdélyi író, budapesti időzése alatt felkereste Hüssein Namik bej fiatal török tudóst, aki több török és nyugati lap munkatársa, aki a székelység eredetére vonatkozólag folytatott kutatásai révén az alábbiakat mondotta. Az erre vonatkozó teljes cikk az Ujsában jelent meg, ahonnan, mint minket közölről érdeklő írást, ha nem is egészben, átvettük.

Hüssein bej felolvasása.

— A kérdés első felét már teljesen tisztázták a magyar történet- és nyelvtudósok, én is tőlük tanultam és kutatásaim nyomán érhettem el azt az eredményt, amit elértem. Németh Gyula professzor leszögezte, hogy a régi magyar írás a török rovásírásból származik s az is megállapítást nyert, hogy az „irni” és „betü” szavak is török eredetűek. A Nagyszentmiklóson talált és a bécsi muzeumban elhelyezett kincsek beszédes bizonyítékai annak, hogy a törökök legrégibb írásmodját: a rovásírást más európai népek is használták. Különösen a magyarok, helyesebben a székelyek, akik a leghamarabb ismerték és a legelsőbb felejtették el. Bizonyos, hogy a magyarok a székelyektől tanulták el a rovásírást, de az időközben bevezetett latin betűk használata miatt hamarosan el is felejtették. De honnan tanulták a székelyek?

— A két írást, a székely és ótörök rovásírást magam is összehasonlítottam. Az egyezés annyira meglepő, hogy minden vitakozást kizár ez a tétel: a székely és ótörök rovásírás ugyanaz. Ezek után a székely nép eredetére vonatkozólag két feltétel áll készen: vagy sokáig együtt él a törökkel, vagy eredeti török törzs. A székely nép törzsszervezetének, törvénykezésének és szokásainak feltűnő egyezése az ótörök törzsszervezettel, törvénykezéssel és szokásokkal mindkét feltétel mellett egyformán bizonyít. Így fejlődött ki az a bokros vita, amelyet mai napig se döntöttek el végleg a magyar tudósok. Mindkét elméletnek számos fejtegetője volt, amíg odaig tisztázódott a dolog, hogy a kérdést a „székely” elnevezés dönti el. Honnan ered ez a szó, amelyet annyian és annyi féleképpen próbáltak megfejteni?

Karácsonyi János dr. „székely”-ből származtatta, többen a „esegel” szóból s volt olyan tudós is, aki az arkhoni török feliratokban előforduló „izyil” nép-névvel egyeztetette. A nyelvtudósok azonban ezeket a feltevéseket nem fogadták el. A legelső naivnak látszott, a többiek nem feleltek meg a török-magyar nyelv közötti hangváltozások törvényeinek, ami a nyelvészetben a legfontosabb.

— Ezt a kérdést tisztáztam én s azt hiszem teljesen elfogadhatóan. A „székely” szót „Csikil” török népnévvel egyeztettem össze. Ujgur török feliratban így fordul elő: „csiyil tutug”. A „Divan-i-Lugat-üttürk”-ben, a legrégebbi török szótárban és a török nyelv szemponjtárból legértékesebb forrásban a következő sorokat olvassuk: „Csiyil, vagy Csikil három néposztály a törökök között. Az első nomád nép is Kujaszban lakik. Kujasz kis város Berszgan közelében. A másik törzs Taraz környékén lakik. Ezt is „Csiyil”-nek nevezik. Az Oguz nép területe a Csiyil népével határos és ezért állandó ellenségeskedésben élnek egymással. Az Oguzok a Dzejhum folyótól fölfelé egészen Kináig az összes csiyil ruhában járó embereket mind „csiyil”-nek nevezik, noha hibásan. A harmadik törzs néhány falut lakik Kasgirban s ez is a csiyil nevet viseli.”

— A fenti tudósítás mutatja, hogy az Oguzok a „Csiyil” nevet általánosan használják — még ma is. Azt is tudják, hogy az Európába

átszakad törökök egy része Oguzok, akik a másfajta törököket egyszerűen csiyil-nek nevezték. Véleményem szerint, még a honfoglalás előtt, vagy abban az időben jött a magyarok előtt, vagy velük együtt egy török törzs, amelyik magával hozta a „csiyil” nevet.

Ez a törzs a mai székely. Csak, hogy itt is felvetődik a hangváltozás kérdése. Az eddigi magyar tudósok azt bizonyították, hogy a magyar és a török nyelvek között nincs meg a cs és sz hangváltozás. Ez igaz, de megvan ez a hangváltozás a török, de különösen az ótörök nyelvjárásokban. A tatár „Gidze” (éjjel) a baszkirban „Kisze” (g = k), a „Csibin” (szunyog) pedig „Szibin” (cs = sz) alakban fordul elő. A példák megvilágítják: a cs még az ótörök nyelvjárásban változott sz-szé, a „csikil” újabb változások után „székely”-é.

— A további fejtegetés fölösleges. A székely törvény török törvény, a székely szokások török szokások, a székely rovásírás török ékírás (Hóman Bálint: Székelyek eredete.) Csak a székely” nevet nem tudták megmagyarázni. Most ez világos s így azt hiszem: pontot tehetünk a székelyek származásának sokat feszegetett kérdésére.

HIREK.

— **Adományok a Gyergyói Árvaháznak.** Dr. Lukács József plebánus 307 lei, id. Gál Miklós 100 lei, Kiss Lajosné (Ditró) 100 lei, özv. Cziffra Mihályné 200 lei, Halász Adolf 200 lei, Melik István és Melik Andor Csiky Jenő bankigazgató halála alkalmával koszorúmegváltás címen 1000—1000 lei, Holz Péter és Stengel Katalin házassága alkalmával 50 lei, Sándory Mihály 100 lei, dr. Benke Antalné 200 lei, Bajtalan Kálmán 200 lei, Lőrincz József káplán 100 leit adományozott. Isten fizesse! A gondnokság.

— **Meghalt Molter Károly édesanyja.** Özvegy Molter Károlyné született Weiss Erzsébet 73 éves korában hétfőn délután, a bácskai Ujverbáson meghalt. Az elhunytban Molter Károly marosvásárhelyi tanár és író édesanyját gyászolja.

— **Honerlein és Lány-hangverseny folyó hó 11-én az Urániában.** A hangverseny iránt máris nagy az érdeklődés, mert a műsor úgy van összeállítva, hogy abban mindenki gyönyörűségét lelheti. Mindazok, akik meghívót és műsort nem kaptak, tekintsenek el a tévedéstől és jöjjenek oly készséggel, mint a meghívottak, mert hiszen a mellőzés, legfennebb csak a gyatra névsornak tudható be.

— **Magyarország újra komoly tényezője Középeurópának.** Az Investors Chronicle hosszasan foglalkozik a most lezajlott magyarországi választásokkal és azt írja, hogy ez Bethlen István miniszterelnök két éven át folytatott politikájának döntő győzelmét jelenti. Csupán az ő élelátásának köszönhető, hogy Magyarország kiemelkedett a tespedés mocsarából és újra komoly tényezőjévé változott Középeurópának. A lap ezután azzal foglalkozik, hogy mennyire figyelemreméltóan haladt előre a Jugoszlávia és Magyarország közötti jóviszony kíváncsú ügye. Magyarországnak ezen az úton kell megmaradnia, — végzi be fejtegetéseit — mert csak így nyerheti vissza régi helyzetét a középeurópai erőviszonyok között.

— **Körrendelet az adóvallomások benyújtásáról.** A pénzügyminisztérium körrendeletet intézett az összes pénzügyigazgatóságokhoz, amelyben az adóvallomások benyújtásának végső határidejét január 31-ében állapítja meg. A bankok, kereskedelmi és ipari részvénytársaságok március 31-ig nyújthatják be adóvallomásukat.

— **Tovább építhetik a községek az iskolákat.** A közoktatásügyi minisztérium a községi iskolák felépítése körül keletkezett zavarok eliminálására körrendeletet küldött az összes községi elemi iskoláknak, melyben az iskola épületek felépítésére a községi iskolaszékeket kötelezte. A községi tanácsok a belügyminisztérium útján is rendeletet fognak kapni arra, hogy az iskolaszék támogatására a költségvetésben megfelelő összeget vegyenek fel.

— **Megtalált női nyaklánc.** December hó 22-én az Agrár bank előtt az aszfalton egy vékony ezüst női nyaklánc találtatott kis ezüst medallal, mely egy angyalfejet ábrázol. Tulajdonosa a helyi postafőnökségénél azt átveheti.

— **Összeállítják a Magyarországtól visszahívánt műtárgyak listáját.** Az Est értesülése szerint a román kormány Petreanu Coriolanu kolozsvári egyetemi professzort, a budapesti Szépművészeti Múzeum volt tisztviselőjét megbízta, tegyen jelentést a kormánynak arról, hogy Románia milyen műtárgyakat és történeti emlékeket igényelhet Magyarországtól Ausztriától és Jugoszláviától. A készülő javaslat szerint Románia igényt tart mindazokra a műtárgyra, amelyek erdélyi eredetűek, Jugoszláviától visszahívandókat az értékeket, amelyeket 1919-ben Temesvár szerb megszállása alkalmával az ottani muzeumból elszállítottak.

— **Gazdák figyelmébe.** Érdekes megfigyelést tettek — mint a Georgikon legújabb száma írja — Amerikában Jóva állam mezőgazdasági kísérleti állomásán. Az egyformán 36 font súlyu malacok egy részének rendszeresen sőt adagoltak s azt tapasztalták, hogy az ilyen állatok 135 nap alatt 225 font súlyra, míg azoknak, amelyek sőt nem kaptak, 170 napra volt szükségük, hogy ugyanezt a súlyt elérjék. A másik tapasztalat az, hogy a sóhoz szoktatott állatok 387 font takarmány elfogyasztása után súlyban 100 fontot nyertek, a só mellőzésével táplált malacoknak ellenben ekkora súly elérése érdekében 487 font takarmányra volt szükségük. Százalékban kifejezve a sóadagolása a táplálékhoz a súlylerakódást 27 százalékkal siettetette s 25 százalékkal kevesebb táplálékot tett szükségessé. A sőt a malacok számára úgy helyezték el, hogy bármikor hozzáférhessenek s kedvük szerint izlelhessék.

— **Lemond a magyar igazságügyminiszter?** Az „Esti Kurir” értesülése szerint Pesthy Pál magyar igazságügyminiszter lemond tárcájáról, amelyet helyette Zsitvay Tibor, vagy Vári Albert volt koronaügyész vállalna. Zsitvay helyébe Almásy és Szeitovszkyt, Almásy helyébe Rubinekot, az egységspárt elnökét vették kombinációba. Az egységspárt különben január 12-én tartja első pártértekezletét a választások lezajlása után, amelyen Bethlen István magyar miniszterelnök nagy beszédben fogja politikai irányelveit kifejteni.

* **2 személyes** butorozott szoba azonnal kiadó. Értekezni Regele Ferdinand 40 sz.

* **Tanulóleány felvétetik a Kahan-nyomdában.**

* **Hegyesy Lajos** műbutorasztalos mester Gheorgheni, Reg. Ferdinand 74. sz. (Vasut-u.) Állandóan raktáron **háló és ebédlő butorok.** Szabadalmazott hajlitott keményfa székek.

IRODALOM.

Gazdasági sérelmeink és kívánságaink,

oim alatt december elején hagyta el a sajtót sa gyergyói közgazdasági gyűlésen elhangzott összes felszólalások, indítványok és határozatok gyorsírói feljegyzések alapján való közlése mellett teljertartalmulag hozza önálló fejezetekben az ott előterjesztett kiváló szakelőadásokat u. m.:

1. A mezőgazdasági termelés fejlesztése s az állattenyésztés főbb problémái. Molnár Imre Gazdasági Együleti titkár, Szatmár.

2. A gabona- és állatkereskedelelem akadályai. Az agrárvámok. A mezőgazdasági adóügy. Török Bálint, az Erdélyi Gazdasági Egyület titkára, Kolozsvár.

3. A mezőgazdasági szakoktatás. Cs. Lázár László nagybirtokos, Lapusnyak.

4. Az agrárreformmal kapcsolatosan még megoldásra váró kérdések. Az állami rezervák felhasználása. Az okleveles gazdatisztek igényei. A kisajátított földek vételárának kifizetése. A beltelkek kisajátításának kérdése. Dr. Szász Ferenc földbirtokos, Dezmér.

5. Az erdélyi magyarság mezőgazdasági organizációjának kiépítése. Dr. Nagy Endre Gazdasági Együleti titkár, Dés és Orbán Balázs, a Székely Földműves Szövetség igazgatója, Marosvásárhely.

6. A mezőgazdasági hitel. Bárdos Péter kisgazda, Magyarfenes.

7. A Gazdasági Hitelszövetkezetek szerepe és feladatai. Dr. Ferencz József, a Gazdasági Hitelszövetkezetek Szövetségének ügyésze.

8. Az erdőgazdaság problémái, különös tekintettel az erdőkisajátításokra. A esikmegyei magánjavak, az osmarosszéki havasbirtok. Dr. László Dezső orsz. képviselő.

9. A szőlőgazdaság, bortermelés és borértékesítés. Dr. Kotzó Jenő orsz. képviselő.

10. A kereskedelmi és iparkamarákról szóló új törvény kritikája s e kamarák eddigi

működése. Sz. Szakáts Péter volt iparkamarai főtitkár.

11. A magyar iparososztály megszervezése. A kisipari hitel. Az új ipartörvénnyel szemben támasztott kívánságaink. Az iparosság főbb problémái és kívánságai. Szabó Károly asztalosmester, Nagyvárad és Szabó Béni szűcsmester, ipartestületi elnök, Brassó.

12. Az ipari szakoktatás kérdése. Az iparos tanoncotthonok. Csiszár Lajos építész, Marosvásárhely.

13. A kontármunka elleni védekezés. Rézsegh Viktor ipartestületi titkár, Csíkszereda.

14. A nagyipar főbb problémái. Vámpolitikánk. Szállítási nehézségeink. A munkásbiztosítás. Dr. Lakatos Sándor, a Gyáriparosok Szövetségének főtitkára.

15. A pénzügyi válság s a leu stabilizációja. A likvidációs kérdések. A hadikölcsön probléma Gyárfás Elemér szenátor.

16. A kereskedelmi szabadság. Dr. Róth Hugó ügyvéd, Kolozsvár.

Tartalmazza végül a könyv a gyűlés jegyzőkönyvét a jelenlevők névsorával.

Mint fentiekből is látható, a Gazdasági sérelmeink és kívánságaink című hatalmas munka olyan aktuális gazdasági kérdéseket tárgyal, melyek minden erdélyi magyarnak elevenében vágnak és amelyeket ebből a hiteles forrásból meg kell ismernie mindenkinek, aki tevékeny részt akar venni az erdélyi magyarság közéletében, a gazdasági érdekképviseleti testületekben, és gazdasági és társadalmi egyesületeink és szervezeteink életében és ezek érdekében érdemleges munkát kifejtetni óhajt.

A könyv a megindulásnak öntudatra emelésnek és aktív sikraszállásnak nélkülözhetetlen felderítő, tájékoztató és az erőket számbavevő helyzetrajza akar lenni s egy a meggyőződés szerint elvitázhatatlan jelentőségű erőteljesítő mény, mert ennek alapján már könnyű lesz évről évre egy-egy lépéssel előhaladni, kitűzött célok érdekében kifejtett munkát számbavenni s az elért célok helyébe újakat kitűzni.

E munka azonban csak úgy lehet eredményes, ha az akciót az egész erdélyi magyarság magáénak vallja s abban azt fentartás nélkül támogatja.

Keresek egy 3 szobás lakást
lehetőleg külön udvarral. Cim Kahan-nyomda

A nyomasztó gazdasági viszonyok által termelt helyzet szinte parancsolóan teszi kötelességévé a gondolkodó kereskedőnek, hogy a közönség vásárló erejének segítségére siessen.

Ez szülte azt az eszmét, hogy egy olyan vállalat létesítésére határozzuk el magunkat, mely — különösen a székely megyék közönségét —

butor, seylon ágynemű, matrác, paplan, férfi és női fehérnemű, ágyhuzatok, asztalnemű, szőnyeg, függöny, takarók, női és férfi ruhaszövetek, sifon, vásznak, zefírek, selymek és mindenféle ruházati cikkekkel kedvező, részletekben teljesíthető fizetési feltételek mellett normális polgári árakban lássa el.

Saját érdekében cselekszik tehát mindenki, ha a szükségelt cikkekből mintázott ajánlatot kér, — vagy nagyobb és csoportos szükség esetén — a „Hymen” butor, kelengye és tartozékai eladási vállalatot Sepsiszentgyörgyön egy levelezőlapra felhívja, hogy képviselőjét vételkötelezettség nélkül a t. érdeklődő fél meglátogatására utasítsa.

Hangsúlyozzuk, hogy áraink semmivel sem magasabbak a rendes áraknál, éppen ezért, az ésszerű ember kihasználva a részletfizetési kedvezményt, lakásberendezési és ruházatkodási szükségletét a „Hymen” vállalatnál Sepsiszentgyörgyön szerzi be.

„HYMEN”

butor, kelengye és tartozékai eladási vállalat.
Részletáruház Sepsiszentgyörgy.

EUGEN Rosenfield JENŐ

szövőfonal és textiláru nagykereskedő

Târgu-Mures -- Marosvásárhely.